

07.12.2022 Tarihli Alman İslam Konferansı Açılış Etkinliđi

Federal İçişleri ve Yurt Bakanı Sayın Nancy Faeser'in Konuşması

Söylenen söz geçerlidir.

Sayın Milletvekilleri,

Pek Kıymetli Hanımefendiler ve Beyefendiler,

Almanya'daki Müslüman yaşamının değerli temsilcileri,

Federal İçişleri ve Yurt Bakanlığına hoş geldiniz! Uzun bir pandemi arasının ardından Alman İslam Konferansının nihayet yeniden geniş kapsamlı ve resmî ortamda düzenlenen bir etkinlikle bir araya gelebilmesinden çok memnunum.

Her ne kadar Korona nedeniyle mevcut alanı tam kapasite ile kullanamıyor olsak da, bununla da baş etmeyi öğrendik. Bu nedenle, canlı yayın aracılığıyla ekranları başında takip eden herkese de katıldıkları için teşekkür eder, içtenlikle hoş geldiniz diyoruz!

Hanımefendiler ve beyefendiler,

Alman İslam Konferansı (DİK) artık yolun başında değil, Almanya'da Müslümanları ilgilendiren konuların eşit göz hizasında istişare edilmesine 16 yıldır katkıda bulunan bir oluşumdur.

Onun en önemli kazanımlarından biri, birbirimiz hakkında konuşmak yerine birbirimizle konuşmamızı sağlamasıdır. DİK, devletin Almanya'da yaşayan Müslümanlarla yürüttüğü diyalog ve iş birliğinin merkezi formatı haline gelmiştir. Artı: Müslümanların kendi aralarındaki düşünce alışverişine de olanak sağlıyor ve onu canlandırıyor. Bu suretle, Almanya'daki Müslümanların ve Müslüman toplulukların kendilerini kabul edilmiş hissetmelerinde ve yurtlarını kendilerinin şekillendirebilmelerinde DİK'nın payı büyüktür.

Alman İslam Konferansı bu özelliğiyle toplumsal birlik politikamızın önemli bir bileşeni haline gelmiştir. O nedenle ben de göreve geldikten sonra DİK'ı devam ettirmeye, geliştirmeye ve güçlendirmeye karar verdim. Zira ülkemizin iç politikasını onsuz düşünmek artık mümkün değil, hanımefendiler ve beyefendiler!

Alman İslam Konferansının bundan sonraki yolculuğunda, sağlam bir zeminde ilerlediğimizden emin olabiliriz:

İslam Konferansı, Müslümanların toplumsal katılımlarına önemli ölçüde destek sağladı: "Acaba" sorusu artık çok net bir yanıt buldu. Devlet okullarında İslam din derslerinin başlatılması, üniversitemizde İslami ilahiyat bölümlerinin açılması, toplumsal gündemi belirleyen konulara Müslümanların artan katılımları bunun sadece bazı örnekleridir.

Tüm bunlar devlette ve toplumda geniş bir kabul görmektedir, hanımefendiler ve beyefendiler!

En başından itibaren aşikâr olan bir durum da şudur ki; DİK fikir alışverişi için bir çerçeve sunar, farklı yaklaşımları buluşturur, yeni ivmeler kazandırır ve süreçlere eşlik eder - ancak federal sistemimizin bir gereği olarak, operasyonel uygulama çoğunlukla DİK'ya veya federal hükümete değil, eyaletlere aittir.

Önem arz eden bazı diğer hususlar ise, başta din hürriyeti ve anayasal güvence altında bulunan özerklik hakkı nedeniyle, dini toplulukların kendi inisiyatiflerinde yer almaktadır.

Bu nedenle Alman İslam Konferansının İslami çatı kuruluşlarından, Müslüman girişimlerden, eyaletlerden ve belediyelerden, bakanlıklardan, resmî kurumlardan, kiliselerden ve bilim dünyasından sorumlu kişileri düzenli olarak bir araya getirmesi ve böylece tam da bu konulardaki ortak çalışmalarını ilerletmesi önemlidir.

Hanımevendiler ve beyefendiler,

DİK'nın bu önemli rolünü devam eden yasama dönemi boyunca yeni fikirler ve yeni bir canlılıkla yerine getirmesini umuyorum!

İçeriklere yeni bir soluk vermeli, İslam politikası konulu toplumsal diskurun lokomotifi olmalı ve Müslümanlar arasındaki diyalogu teşvik etmelidir. Ortaya koyduğu yeni ivmeler doğrultusunda ilerleme kaydedilmesi ve Müslümanların katılım ve uyumlarını ilerletmek için çalışmalıdır.

Bu hedefleri desteklemek amacıyla, bugünkü açılış etkinliğinden önce geniş bir katılım süreci yürüttük – kişisel olarak ben bu hususu çok önemsedim. Birçoğunuz 5 Mayıs'taki çalışmaya katıldınız. Yeni DİK dönemi için hangi konulara özellikle önem atfettiğinizi orada size sorduk.

Ortaya konan yeni fikirlerin çok somut olması ve Almanya'daki Müslümanların yaşamlarıyla ve Müslümanlarla Müslüman olmayanların bir arada yaşamlarıyla doğrudan ilintili olması bizim için önemliydi. Çünkü mesele artık bununla ilgili: Pratik, ölçülebilir ilerleme kaydetmek istiyoruz!

Bu nedenle esnek çalışma biçimini farklı oluşumlar ve formatlarda sürdüreceğiz - ve önceki İslam Konferanslarının o sabit, değişmez yapılarını geride bırakacağız.

Yeni DİK evresine ilişkin diğer bir kişisel hedefim de Müslüman yaşamın çoğulcülüğünü yansıtmaktır. Çünkü Almanya'daki Müslüman yaşamı son yıllarda daha renkli hale geldi: yeni inisiyatifler ve platformlar oluştu, gençler ve özellikle de Müslüman kadınlar artık örgütleniyor ve seslerini duyuruyorlar.

Müslüman gerçeklik Almanya'da günlük hayatın çok normal bir parçası olup, birçok farklı ortamlarda yaşanıyor: örneğin dini cemaatlerde, sosyal hizmetlerde, gençlik derneklerinde, bilim dünyasında ve medyada ve elbette ki büyük çatı kuruluşlarında. İslam Konferansının yeni dönemindeki simasını tam da bu geniş yelpaze belirleyecektir.

Hükümet koalisyonu, devam eden yasama dönemi için kendisine bir dizi hedef belirledi:

1. Müslüman düşmanlığı ile kararlılıkla mücadele etmek istiyoruz.
2. Müslümanların ve Müslüman toplulukların toplumsal katılımını iyileştirmek istiyoruz.
3. İmamların eğitimi konusunda ilerleme kaydetmek istiyoruz.

Tüm bunlar koalisyon anlaşmasında yer almaktadır. Bu görevlendirmeleri çok ciddiye alıyorum, bunlar benim şahsi olarak önemseydiğim konulardır ve bu nedenle DİK için belirlenen çalışma programının da merkezinde yer alacaklardır.

Hanımevendiler ve beyefendiler,

Almanya'da pek çok insan her gün ırkçılığa maruz kalıyor. Müslümanlar için bu durum çoğu zaman iki kat geçerlidir: Bir taraftan İslam dinine mensup oldukları için, ama çoğu kez de göçmenlik geçmişlerinden ötürü dışlanma ve düşmanlıkla karşılaşmaktadırlar.

İçişleri Bakanı olarak göreve başlar başlamaz şunu açıkça ifade ettim: Her türlü ırkçılığa, aşırıcılığa ve belli grupları hedef alan insan düşmanlığına karşı mücadeleyi savunuyorum – bu kapsamda Müslüman düşmanlığı da açıkça yer almaktadır. Konuya ilişkin bir takım önemli çalışmaları fiilen başlatmış bulunuyoruz, örnek olarak aşırı sağcılığa karşı eylem planı ve Demokrasiyi Teşvik Yasası çalışmaları ifade edilebilir.

Ancak bana göre Alman İslam Konferansı, bunu duymak ya da kabul etmek istemeyenlere de net bir mesajdır aynı zamanda: Almanya'daki Müslümanlar ve onların dinleri toplumumuzun doğal birer parçasıdır – ve devlet onların gündeminde olan konuları sahipleniyor!

Yaşanan ayrımcılık, tehdit ve ırkçı saldırı vakalarına bir tepki olarak Federal İçişleri Bakanlığı bünyesinde Müslüman Düşmanlığına Karşı Bağımsız Uzmanlar Komisyonu'nu kurduk. Burada uzmanlar, Müslüman düşmanlığının güncel tezahürlerini analiz etmektedirler. Bu kapsamda antisemitizm ve belli grupları hedef alan diğer insan düşmanı tutumlarla olası kesişme noktaları da göz önünde bulundurulmaktadır.

Bağımsız Uzmanlar Komisyonu, Almanya'daki Müslüman düşmanlığına ilişkin raporunu önümüzdeki yılın yaz aylarında sunacak ve somut eylem önerilerinde bulunacak. Sizi şimdiden temin edebilirim: Uzmanların bu eylem tavsiyelerini çok ciddiye alacak ve kamuoyunda geniş yankı bulmalarını sağlayacağız.

Zira Almanya'daki Müslümanların dinleri ya da kökenleri nedeniyle ayrımcılığa uğramalarını toplum olarak kabul etmemeliyiz!

Hanımevendiler ve beyefendiler,

Müslümanların bugün ülkemizin doğal bir parçasını oluşturduklarını söylediğimde bu, bununla yetineceğimiz anlamına gelmiyor. Aksine, toplumsal katılımlarını artırmak için ısrarla çalışmaya devam etmeliyiz.

Müslümanların katkılarını daha görünür kılmak ve İslami toplulukları toplumla daha güçlü biçimde bütünleştirmek istiyoruz. Çünkü hareket kabiliyetine sahip olmak ve kabul görmek için bağımsız, iyi işleyen ve dirençli yapılar gereklidir. Bu yapıların oluşturulması, sürdürülmesi ve güçlendirilmesi öncelikle Müslümanların ve cemaatlerinin kendi görevleridir. Ancak DİK bu sürece eşlik edebilir, onu destekleyebilir ve birbirimizden öğrenmemize yardımcı olabilir.

Bana göre net olan bir husus şudur ki, bir arada yaşamın başarılması ve Müslümanların toplumsal katılıma sahip olmaları yerel düzeyde belirlenir! Bu nedenle 2019 yılından bu yana "Uyum için Camiler" isimli DİK teşviki ile Müslüman toplulukları, gençlik çalışmaları gibi sosyal hizmetlerini profesyonelleştirmeleri ve bölgelerinde daha iyi ağ kurmaları için destekliyoruz.

Amaç, cami cemaatlerinin Müslüman olmayan çevrelerinde komşuluk ilişkilerinin doğal bir parçası olarak görünür hale gelmelerini ve toplumsal birer aktör olarak tanınmalarını sağlamaktır.

Bu süreçte, yerel yönetimler ve belediyeler nezdinde fikir alışverişini artırmak ve bilgi ile yetkinlikleri paylaşmak için çok büyük bir ilginin bulunduğunu görüyoruz. Bu nedenle ilgi duyan belediyelerin DİK çerçevesinde, İslam'la ilgili konularda karşılıklı olarak öğrenmelerini ve yeni ivmeler katmalarını sağlayacak bir deneyim paylaşımı sürecini başlatmak istiyorum.

DİK bunun ötesinde de proje teşvikleri aracılığıyla sivil toplumda oluşan Müslüman girişimlerini desteklemeye devam edecektir - örneğin kendilerini siyasi eğitime, kadın ve gençlik çalışmalarına veya toplumsal diyaloga adanmış olanları.

Hanımevendiler ve beyefendiler,

Konuşmamın başında da belirttiğim gibi, Alman üniversitelerinde İslam ilahiyatı kürsülerinin açılmasında Alman İslam Konferansı belirleyici bir rol oynamıştır. Bu suretle imamların uygulamalı eğitimi için gereken ön koşullar yaratılmıştır.

Elbette personellerinin eğitimi dini toplulukların kendi meseleleridir. Ancak böyle olmakla beraber uyum politikaları bakımından, Almanya'da sosyalleşmiş ve Almanca eğitim almış olan daha fazla sayıda imamın Müslüman cemaatlerinde faaliyet göstermesini önemli buluyorum. Bu aynı zamanda cemaatlerin kendi menfaatlerine de uygun olacaktır!

Açıkça ifade etmek gerekirse: Yurt dışına olan bağımlılıkların veya dışsal etkilerin azaltılması, Alman Müslümanlarının kendilerini inançlarıyla Almanya'da yerleşik hissetmelerini kolaylaştıracaktır!

Büyük ölçekli İslami çatı kuruluşları din personellerini hâlihazırda zaten Almanya'da kendileri eğitmektedir. Diğer dernek ve topluluklar için de bu eğitimi mümkün kılmak üzere, DİK ile yakından istişare edilerek 2019 yılında Almanya İslam Koleji kuruldu. Oluşum hâlihazırda ve DİK teşvikleri çerçevesinde Almanya genelinde imam, cemaat personeli ve manevi danışmanların eğitimi ve ileri eğitimlerinde faaliyet göstermektedir.

Bir diğer önemli model proje ise Kuzey Ren Vestfalya Eyalet Hükümeti ile Federal İçişleri Bakanlığı tarafından ortaklaşa finanse edilen Münster Üniversitesinin "Sosyal Hizmetlerde İslam" programıdır. Bu, bir şeylerin hareketlendiğini gösteriyor. DİK olarak biz bu ivmeyi değerlendirmek ve bu süreçlere daha fazla güç kazandırmak istiyoruz.

Hanımevendiler ve beyefendiler,

Yurtdışından Almanya'ya devlet eliyle imam gönderilmesi pratiğini kademeli olarak azaltmayı ve en nihayetinde sonlandırmayı hedefliyorum – hâlen yoğun olarak bunun üzerinde çalışıyoruz.

Yurt dışından Almanya'ya imamların gönderilmesi pratiği özellikle Türkiye'yi ilgilendiren bir konudur. Bu nedenle Türkiye'deki yetkili kurum olarak Türk dini otoritesi olan Diyanet ile diyalog halindeyiz. Çok değil geçtiğimiz hafta, bakanlığımın sorumlu müsteşarı Bayan Seifert Ankara'da bu konuda istişarelerde bulundu. Sevgili Juliane, bunun için size çok teşekkür ediyorum ve doğru yolda ilerlediğimize inanıyorum!

Çalışma programında yer alan diğer önemli bir konu olan, kamu kurumlarında İslami manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetine de değinmek istiyorum. DİK bu konuda 2017 yılında bazı tavsiyelerde bulunmuştu. Ancak fiili uygulama DİK'nın değil, cezaevlerinde manevi danışmanlık söz konusu olduğunda eyaletlerin, askeri ortamda manevi danışmanlık söz konusu olduğunda ise Federal Savunma Bakanlığı'nın elinde.

Hedefim, mevcut yasama döneminde bu yolda ilerlemek ve DİK tavsiyelerinin uygulanmasını hissedilir ölçüde ileriye taşımaktır. Federal Savunma Bakanlığı ile bu yöndeki görüşmelerimiz devam ediyor ve Müslümanlara yönelik bir manevi danışmanlık hizmetinin yakın zamanda başlatılacağı konusunda iyimserim. Ayrıca cezaevlerinde İslami manevi danışmanlık hizmetlerini güçlendirmek ve yaygınlaştırmak için eyaletlerle de birlikte çalışmamızı istiyorum.

Hanımevendiler ve beyefendiler,

Alman İslam Konferansının bu yeni evresinde gündemimize aldığımız çalışma programı oldukça iddialı. Zira DİK, çerçevesini az önce çizdiğim projelere ek olarak aynı zamanda sempozyumlar, çalıştaylar, iş birlikleri ve desteklenen projeler kapsamında da birçok konuyu ele alacaktır.

Örneğin, Müslümanlar arasındaki antisemitizm konusunun da - Federal Hükümetin antisemitizm görevlisiyle birlikte – irdelenmeye ve eleştirel bir şekilde tartışılmaya muhtaç olduğunu düşünüyorum. Bu konunun güçlü bir savunucu olmak istiyorum. Aynı şekilde Müslümanların kendi aralarında veya Müslümanların diğer toplumsal kesimlere yansıtılan hoşgörüsüzlük biçimleri de DİK bünyesinde ele alınmalıdır - bu benim için çok önemli.

Burada İslamcı aşırı akımlarla mücadele konusuna neden değinmediğimi merak edenlere şunu söylemek isterim: Federal İçişleri Bakanlığı ve Federal Hükümetin tamamı, güvenlik makamlarıyla birlikte bu konuya yüksek öncelik atfetmektedir, üstelik Müslümanlarla ve Müslüman kuruluşlarla da iş birliği ve diyalog içerisinde olarak. İslamcı aşırıcılıkla mücadelede kapsayıcı bir yaklaşım izliyoruz: baskılayıcı ve önleyici tedbirler iç içe yürütülmektedir.

Deradikalizasyon çalışmalarına özellikle odaklanılmaktadır. Federal ve eyalet kurumları düzeyinde, dini temele dayanan aşırıcılık alanında birçok farklı rehabilitasyon ve deradikalizasyon programı desteklenmektedir. Federal İçişleri Bakanlığı bünyesindeki, Federal Göç ve Mülteciler Dairesi'nin "Radikalleşme" danışma merkezi bunun bir örneğidir. BAMF, BKA'nın Terörizm ve Aşırıcılığı Araştırma Merkezi ve Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı ile birlikte tedbirlerimizi sürekli olarak geliştiriyor ve uygulamaya odaklı araştırmalar sayesinde bilgi tabanımızı genişletiyoruz.

Ancak şunu da net olarak ifade etmek gerekir ki, İslam Konferansı bir güvenlik konferansı değildir. Aşırı İslamcılığı önleme ve onunla mücadele konusu 2011 yılında bilinçli olarak DİK'dan ayrılarak Federal İçişleri Bakanlığı Kamu Güvenliği Dairesinde bağımsız bir güvenlik diyalogu olarak konumlandırıldı. Güvenlik konularını İslam Konferansının dışında tutma kararını net biçimde destekliyorum. Zira Müslümanlar topyekûn bir aşırıcılık zannı altında bırakılmamalıdır!

Hanımfendiler ve beyefendiler,

Sizler, Almanya'daki Müslümanlar ve temsilcileriniz olarak, inancınız ve tüm katkılarınızla Almanya'ya aitsiniz. Genelin ve bütünün doğal ve eşit haklara sahip birer unsuru olarak devletin ve toplumun sizi kapsamasını ve katılımınıza olanak tanınmasını haklı olarak beklersiniz.

Ancak diğer taraftan, toplumumuzun da size ve sizlerin katkılarına ihtiyacı var - özgürlükçü, çoğulcu ve katılımcı demokrasi ile tüm yurttaşların beraberliği için. Bu özellikle de kutuplaşmanın arttığı ve demokrasimizin her gün yeniden yaşatılmaya ve savunulmaya muhtaç olduğu şu dönemlerde geçerlidir.

Bu nedenle size çağrım şudur: Çağımızın gündemini belirleyen tartışmalara katkı sunun ve onlara iştirak edin. Aktif sivil toplumun sorumlu birer parçası olun. Almanya ve Avrupa'da beraberliğin şekillenmesi, canlandırılması ve güçlendirilmesinin aktif birer destekçisi olun. Bunu hemen yanı başımızdaki veya dünyanın dört bir yanındaki diktatörlükler, otokrasiler ve aşırıcılık yanlılarına karşı da yapalım.

Çok teşekkür ederim!